

14. W hołdzie Druhom Strażakom Ziemi Płockiej

AUTORZY: *Druhny i druhowie z Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej w Radzanowie - uczniowie Szkoły Podstawowej im. M. Kopernika w Radzanowie*

OPIEKUNOWIE GRUPY: *Monika Ulicka, Paweł Gackowski*

Pierwsze wzmianki o zorganizowanym ratownictwie ogniowym na ziemiach polskich pochodzą z okresu średniowiecza. Z biegiem stuleci władze przywiązywały coraz więcej uwagi do wyposażenia w sprzęt przeciwpożarowy i prewencyjny. W latach sześćdziesiątych XIX wieku organizacje przeciwpożarowe powstały niezależnie we wszystkich zaborach: w Galicji, Królestwie Polskim i w zaborze pruskim.

Rozwój ochrony przeciwpożarowej na terenie powiatu płockiego nastąpił w 1873 roku.

Straż w Płocku była jedną z najwcześniej utworzonych towarzystw ochotniczych straży ogniowych w Królestwie Polskim.

Przed tą datą ochrona przeciwpożarowa również istniała, ale ograniczała się do udziału w likwidowaniu pożarów przy użyciu prymitywnego sprzętu.

Pomimo utworzenia w 1873 roku Ochotniczej Straży Pożarnej w Płocku, carskie władze zaborcze decyzją o jej zorganizowaniu wydały dwa lata później. Do straży należeli głównie robotnicy i rzemieślnicy oraz urzędnicy i właściciele posesji miejskich. Liczba ochotniczych jednostek z roku na rok wzrastała. Straże we własnym zakresie starały się dbać o zorganizowanie sprzętu czy budowę remiz, ale nie było to łatwe, głównie z powodów politycznych - okresy zaborów, wojny, walki narodowowyzwoleńcze stały na drodze do realizacji zamierzonych celów. Wielu braci strażaków zginęło w obozach koncentracyjnych lub zostało zesłanych na Syberię. Mimo to ciągle płonął duch walki, patriotyzmu oraz chęci do odrodzenia i odnowienia działalności pożarniczej na terenach Polski.

Podczas I wojny światowej Strażacy wszystkich zaborów walczyli o niepodległość w Polskiej Organizacji Wojskowej, w powstaniu Wielkopolskim i Powstaniach Śląskich. W listopadzie 1918 r. - aktywnie uczestniczyli w rozbrajaniu garnizonów niemieckich i austriackich.

We wrześniu 1921 r. związki działające pod zaborami połączyły się w jeden - Główny Związek Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Lata II wojny to walka na wszystkich frontach świata. Podczas okupacji zarówno strażacy zawodowi jak i ochotnicy działali w wielu podziemnych organizacjach, w tym o charakterze zbrojnym. W grudniu 1939 r. utworzono Strażacki Ruch Oporu „Skała” - polską konspiracyjną organizację skupiającą strażaków, działającą w okresie od końca 1939 do końca 1943 na obszarze całego państwa polskiego. W 1943 r. weszła w skład Korpusu Bezpieczeństwa.

Podczas II wojny światowej straże pożarne na terenie całego kraju podjęły działania ratownicze i gaśnicze, m.in. przeszukując gruzy zniszczonych budynków w poszukiwaniu ludzi. Ówczesne polskie władze wojskowe rozkazały strażakom ewakuację ludności z zajmowanych przez hitlerowców miejscowości. Przemieszczające się jednostki straży pożarnych wzmocniały straże z terenów centralnej i wschodniej Polski. Docierając m.in. do Warszawy przybyły oprócz innych ochotnicze straże pożarne z Płocka i okolic dołączając do szeregów Straży Ogniowej m.st. Warszawy. Wojska niemieckie zaatakowały stolicę 8 września. Od tego dnia nasiliły się pożary i zniszczenia budynków.

Ochotnicza Straż Pożarna na Podolszyczach

W trakcie I i II wojny światowej druhowie strażacy nie poddawali się okupantom i pełnili swoją służbę 24 godziny na dobę. Płonęły wsie i miasta, które strażacy z uporem gasili oraz prowadzili ewakuację ludzi.

Służba przeciwpożarowa na terenie miast była częścią cywilnej obrony przeciwpożarowej, zorganizowanej w ramach systemu obrony przeciwlotniczej i podporządkowanej dowództwu wojskowemu. Strażacy brali udział w licznych akcjach gaśniczych i ratowniczych po pożarach powstałych na skutek ostrzału artyleryjskiego i bombardowań.

W latach 1939-1945 tysiące strażaków poległo w szeregach Wojska Polskiego i organizacji podziemnych.

Nie da się policzyć, ilu naszych poprzedników druhów strażaków podczas II wojny światowej, walczyło w szeregach Wojska Polskiego, w różnych oddziałach zbrojnych podziemia lub wypełniało swe obowiązki wobec Ojczyzny i rodaków, w formacjach pożarniczych. Wielu z nich wzięto do niewoli i więziono w obozach, umieszczano w obozach koncentracyjnych, w których ulegali masowej lub natychmiastowej zagładzie. Za przynależność do nielegalnych organizacji działających przeciwko okupantowi trafiali do łagrów. Aresztowani byli za posiadanie broni palnej, prowadzenie sabotażu, dywersji lub nie wykonywanie poleceń władz okupacyjnych. Inne przyczyny aresztowań to m.in.: prowadzenie tajnego nauczania, handel żywnością, odmowa podpisania niemieckiej listy narodowej-volkslisty i wstąpienia do armii niemieckiej lub sowieckiej, udzielanie pomocy Żydom i osobom ściganym przez aparat policyjny.

W naszej historii ochotnicze straże odgrywały ważną rolę. Były między innymi źródłem wielu inicjatyw społecznych, a w trudnych okresach historii Polski - podczas zaborów lub okupacji - uczyły patriotyzmu, umiłowania i oddania własnej ojczyźnie.

Druhowie w hołdzie Niepodległej

W ramach Gminnych Obchodów 100-lecia odzyskania niepodległości realizowanych pod wspólnym hasłem „Gmina Radzanowo dla Niepodległej” Ochotnicza Straż Pożarna w Radzanowie uczestniczyła w uroczystym odsłonięciu tablicy pamiątkowej dedykowanej lokalnym bohaterom walk narodo-wo - wyzwolen-nych. To wyraz wdzięczności Mieszkańców Gminy Radzanowo dla Przodków, którzy swoim życiem i działalnością, odwagą i bohaterstwem wywalczyli dla nas i kolejnych pokoleń wolną Ojczyznę.

Treść tablicy: „1918 - 2018 WDZIĘCZNI BOHATEROM WALK NARODOWO-WYZWOLEŃCZYCH ZA BEZCENNY DAR WOLNEJ OJCZYZNY W 100. ROCZNICĘ ODZYSKANIA PRZEZ POLSKĘ NIEPODLEGŁOŚCI. 1 WRZEŚNIA 2018 r. MIESZKAŃCY GMINY RADZANOWO”.

11 listopada 2018 r., OSP Radzanowo uczestniczyła w Mszy św. w intencji Ojczyzny, uroczystej zmianie warty pod obeliskiem upamiętniającym lokalnych bohaterów walk narodo-wościowych oraz w koncercie pieśni patriotycznych w Centrum Kultury i Sportu w Radzanowie.

Ponadto 1 sierpnia br. w godzinę „W” uczczono 74. rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego oddając podczas Apelu Pamięci hołd bohaterom.